

matizovaný a často rozsáhlý. Blud může zpočátku působit jako reálný výklad příhod, které pacient prožil. Pacientovo chování na první pohled není ničím zvláštní, projev je koherentní, myšlení je vyjma bludu nezasažené. Pravidlem je postupné rozšiřování bludného systému na další jedince a příhody, které jedinec zažívá. Bludná přesvědčení mívají dopad na chování – např. na narůstající izolaci nebo hašteřivé jednání. Pacienti mohou působit na okolí jako „podivíni“. Pokud se objeví halucinace, nemají na rozdíl od schizofrenní poruchy povahu intrapsychickou, komentující ani imperativní.

Pro diagnózu v klasifikaci DSM-5 je potřebná přítomnost bludu po dobu *nejméně jednoho měsíce* (tj. kratší než u MKN-10) a nepřítomnost dalších příznaků, které tvoří kritérium A pro schizofrenii (tj. halucinace, dezorganizovaná řeč, dezorganizované nebo katatonické chování a negativní příznaky) (9).

Na rozdíl od DSM-IV, které neumožňovalo diagnózu poruchy s bludy v případě, že bludy byly bizarní, DSM-5 umožňuje stanovit diagnózu nezávisle na tom, zda jsou bludy bizarní, nebo nikoliv, pokud jsou splněna ostatní kritéria. DSM-5 definuje následující podtypy.

Persekuční typ

Pacient se domnívá, že je sledován, špehován, obtěžován, někdo se ho snaží otrávit či omámit nebo je proti němu organizováno spiknutí (10). Může se zabývat drobnými reálnými nepravostmi, které začlenil do bludného systému, a uchýlit se k soudním krokům k nápravě vnímané nespravedlnosti. Tito jedinci se často stávají rezonantními, hněvají se a mohou se chovat násilně proti těm, o kterých se domnívají, že stojí proti nim.

Tab. 2. Diagnostická kritéria pro poruchu s bludy v DSM-5 (9)

- A. Přítomnost jednoho (nebo více) bludů po dobu jednoho měsíce nebo déle.
- B. Nejsou splněna kritéria pro schizofrenii. Poznámka: Pokud jsou přítomny halucinace, nesmí být v klinickém obraze převažující a svým obsahem korespondovat s obsahem bludu (např. přesvědčení o napadení hmyzem nesmí být doprovázeno halucinacemi hmyzu).
- C. Kromě přítomnosti bludů a jejich důsledků není ostatní fungování zjevně postiženo, ani chování není nápadné nebo podivné.
- D. Pokud se objeví manická nebo depresivní epizoda, je krátká a souvisí s bludným přesvědčením.
- E. Poruchu nelze přisuzovat psychologickým účinkům látek nebo jinému tělesnému onemocnění, ani ji nelze lépe vysvětlit jinou psychickou poruchou, např. dysmorfofobickou poruchou nebo obsedantně-kompulzivní poruchou.

Specifikujete, zda se jedná o:

Erotomanický typ: uplatňuje se, jestliže je ústředním bludem přesvědčení, že je dotyčný milován druhou osobou.

Velikášský typ: uplatňuje se, jestliže je ústředním bludem přesvědčení, že je dotyčný nadán (nerozpoznaným) talentem nebo že učinil nějaký důležitý objev.

Žárlivecký typ: uplatňuje se, jestliže je ústředním bludem přesvědčení, že je dotyčný podváděn manželem/kou, partnerem/kou.

Persekuční typ: uplatňuje se, jestliže je ústředním bludem přesvědčení, že je proti dotyčnému učiněno spiknutí, je podváděn, pronásledován, špehován, otráven nebo zdrogován, smrtelně poškozen, obtěžován, nebo jsou mu dlouhodobě kladeny překážky ve splnění jeho cílů.

Somatický typ: uplatňuje se, jestliže se ústřední blud týká tělesných funkcí nebo tělesných pocitů.

Smíšený typ: uplatňuje se, jestliže žádný typ bludu nedominuje.

Nespecifický typ: uplatňuje se, jestliže bludná témata spadají do jiných kategorií nebo je nelze jednoznačně určit, nebo je nelze zařadit do specifických typů (např. bludná vztahovačnost bez jasné persekuční nebo velikášské složky).